Stichting FAOT

Het beroepscompetentieprofiel

kraamverzorgende

t.b.v. de branche erkende opleiding tot kraamverzorgende

Den Haag, maart 2009

Inhoudsopgave

VOORWOORD **3**

1 INLEIDING **4**

DEEL 1 HET BEROEPSCOMPETENTIEPROFIEL **5**

2 BEROEPSBESCHRIJVING **6**
- **2.1 Context** 6
- **2.2 Typerende beroepshouding** 6
- **2.3 Rol en verantwoordelijkheden** 7
- **2.5 Complexiteit** 8
- **2.6 Trends/innovaties** 8
- **2.7 Loopbaanmogelijkheden** 8

3 KERNTAKEN VAN DE KRAAMVERZORGENDE **9**
- **Kerntaak 1. Verlenen van partusassistentie** 10
- **Kerntaak 2. Ondersteunen van de zorgvrager bij de persoonlijke basiszorg** .. 11
- **Kerntaak 3. Ondersteunen van de zorgvrager bij een huishouden voeren** 12
- **Kerntaak 4. Ondersteunende begeleiding bieden** 12
- **Kerntaak 5. Zorgvrager voorlichting, advies en instructie geven** 13
- **Kerntaak 6. Samenwerken en afstemmen van zorg** 14
- **Kerntaak 7. Observeren, rapporteren en signaleren** 14
- **Kerntaak 8. Bijdragen aan het verbeteren van de organisatie van de zorg, het beheer en de kwaliteit** 15

4 KERNTAKEN EN COMPETENTIES **16**

5 UITWERKING COMPETENTIES **18**

DEEL II DE CONTOUREN VAN DE BRANCHEKWALIFICATIE KRAAMVERZORGENDE **43**

6 Branchekwalificatie kraamverzorgende **43**
- **6.1 Inhoudelijke overlap tussen beroepscompetentieprofiel en branchekwalificatie** 43
- **6.2 Niveau en aansluiting mbo-kwalificatiestructuur** 44
- **6.3 Deelkwalificaties** 44
- **6.4 Instroomeisen** 44
- **6.6 Doorstroom** 45

Begrippenlijst **47**

VOORWOORD

De personeelstekorten in de kraamzorg trokken de zomerperiode van 2008 grote publieke en politieke aandacht. Op verzoek van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) hebben de brancheorganisaties en beroepsverenigingen binnen de kraamzorg een "Plan van aanpak 2008-2010 arbeidscapaciteit kraamzorg" opgesteld. Een speerpunt in het plan behelst het verkort opleiden van kraamverzorgenden. De minister heeft hiervoor uit het macrobudget een bedrag van € 20 miljoen beschikbaar gesteld.[1]
De verkorte opleiding kent drie varianten:

1. een bijscholingsvariant voor verzorgenden
2. een verkorte opleiding specifiek gericht op mensen met een zorgachtergrond
3. een uitgebreide opleidingsvariant voor mensen zonder zorgachtergrond

De verkorte opleidingen zijn opgebouwd rond de deelkwalificatie kraamzorg uit de reguliere mbo-opleiding tot verzorgende (niveau 3). De opleidingen zijn in principe dezelfde als die in 1999 zijn ontwikkeld, als reactie op het toenmalige arbeidsmarktprobleem. Een goed werkend instrument wordt als het ware nieuw leven ingeblazen. De sociale partners binnen het Sociaal Overleg Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (SOVVT) onderschrijven het belang van goed opgeleide kraamverzorgenden en hebben besloten om de verkorte opleiding als branche te erkennen.

Voorliggend beroepscompetentieprofiel vormt de basis voor de branche erkende opleiding tot kraamverzorgende. In het beroepscompetentieprofiel wordt beschreven welke werkzaamheden een kraamverzorgde die de opleiding heeft doorlopen moet kunnen uitvoeren en over welke beroepshouding en competenties zij moet beschikken. Het document is ontwikkeld door een werkgroep bestaande uit mw. M. Buurman (ActiZ), dhr. H. Kanters (ActiZ), mw. C. Alblas (ABVAKABO FNV), mw. D. van Langerak (BTN)), mw. D. Lettink (FAOT), mw. M. van Swaay (FAOT) en de meelezende leden: mw. F. Aukes (ABVAKABO FNV), mw. S. Duister (CNV Publieke Zaak), en dhr. J. Sax van der Weijden (Unie Zorg en Welzijn). Het SOVVT heeft het document op 4 maart 2009 vastgesteld.

[1] De aanwending van deze middelen gaan op basis van de NZa-beleidsregel CI-1082

1 INLEIDING

Voor u ligt het beroepscompetentieprofiel voor kraamverzorgenden. Het eerste deel wordt het beroepscompetentieprofiel kraamverzorgende uitgewerkt. De werkzaamheden, beroepshouding en competenties van een vakvolwassen kraamverzorgende worden er beschreven. Voor het overgrote deel is de informatie uit voorliggend profiel overgenomen uit het door sociale partners gelegitimeerde Beroepscompententieprofiel Verzorgende (Movisie, juli 2007). Daarnaast is voor branchespecifieke aanvullingen gebruik gemaakt van de volgende documenten:

- Landelijk Indicatieprotocol Kraamzorg (maart 2008);
- Kwalificatie Dossier Verzorgende IG, versie 2009-2010 met uitstroomdifferentiatie kraamzorg;
- Plan van aanpak cursus kraamzorg (1998).

In het tweede deel worden de contouren van de branchekwalificatie kraamverzorgende beschreven. Hierin wordt de vakvolwassen kraamverzorgende vertaald naar een startende beroepsbeoefenaar en worden er adviezen richting onderwijs gegeven over o.a. de opleidingsduur en aansluiting op de reguliere mbo-kwalificatiestructuur.

Opmerkingen over de terminologie

- Waar voor een verwijzing naar kraamverzorgende ‘zij’ is gebruikt, kan ook ‘hij’ worden gelezen.
- Daar waar ‘verloskundige’ staat vermeld, kan ook ‘verloskundig actieve huisarts’ worden gelezen.
- Waar voor een verwijzing naar verloskundige ‘zij’ is gebruikt, kan ook ‘hij’ worden gelezen.
- In het document wordt vaak gesproken over de kraamvrouw, haar partner en eventuele andere naasten. Met ‘naasten’ worden in deze personen bedoeld die op een of andere wijze een rol spelen in de zorg aan de kraamvrouw en de pasgeborene. ‘Naasten’ kunnen bijvoorbeeld de (schoon)moeder van de kraamvrouw zijn of een goede vriendin.
- In een aantal gevallen wordt de term ‘zorgvrager’ gehanteerd, dat kan zowel de kraamvrouw, haar partner, andere gezinsleden en/of andere naasten van de kraamvrouw zijn.
- Op blz. 45 is ter verduidelijking een begrippenlijst opgenomen.

DEEL 1 HET BEROEPSCOMPETENTIEPROFIEL

2 BEROEPSBESCHRIJVING

2.1 Context

De kraamverzorgende assisteert de verloskundige bij de bevalling en verleent ondersteuning en zorg aan barenden, kraamvrouwen en pasgeborenen. Ze begeleidt het gezin in de nieuwe gezinssituatie. De kraamverzorgende werkt over het algemeen solistisch in de thuissituatie van de zorgvrager. Ze werkt soms ook in het ziekenhuis en/of in een kraamhotel en werkt dan in teamverband. Tijdens de bevalling werkt ze nauw samen met de verloskundige. De kraamverzorgende heeft te maken met diverse gezinsomstandigheden, gezinssamenstellingen en met mensen uit alle culturen en van alle leeftijden: jonge kinderen, ouders, grootouders etc. De kraamverzorgende werkt in dienst van een kraamzorgorganisatie of als zelfstandige[2].

Kenmerken kraamzorg en van de zorgvragers

Kraamzorg is gericht op het bieden van zorg, ondersteuning, instructie en voorlichting aan de moeder, haar partner en haar kind. Kraamzorg heeft het oogmerk rust te creëren waardoor het geestelijke en fysieke herstel van de kraamvrouw en het integreren van het kind binnen het gezin wordt bevorderd. De belangrijkste afgeleide doelstellingen van de kraamverzorging zijn vroege signalering en preventie van problemen bij moeder en pasgeborene, om hen een zo goed mogelijke start te kunnen geven. En een juiste verzorging van de pasgeborene en de voorbereiding van de moeder en de partner op deze taak. De kraamzorg heeft ook een belangrijke functie wat betreft de vroegsignalering van risicogezinnen: als risicogezinnen vroegtijdig ondersteuning krijgen, kunnen problemen (op latere leeftijd) worden voorkomen.

In de kraamzorg verleent de kraamverzorgende directe ondersteuning en zorg aan de volgende doelgroepen: barenden, kraamvrouwen en pasgeborenen.
Tijdens en na de bevalling hebben de vrouw en de pasgeborene specifieke kortdurende zorgbehoeften. Het gaat hierbij met name om behoefte aan assistentie rondom de bevalling; zelfzorgtekorten de eerste dagen na de geboorte; hulp bij borst- of flesvoeding; behoefte aan informatie, advies, en instructie; behoefte aan begeleiding en behoefte aan huishoudelijke zorg. Typerend voor de zorg aan deze zorgcategorie is dat het karakter van de ondersteuning binnen een week verschuift van het overnemen van de zorg naar het de ouders leren om het zelf te doen.

2.2 Typerende beroepshouding

De kraamverzorgende gaat zorgvuldig met zorgvragers om, ook in hectische situaties. Ze is sociaal en communicatief vaardig, toont respect voor de kraamvrouw, haar partner, andere gezinsleden en naasten en bewaakt dat ze zelf ook met respect wordt behandeld. Zij houdt bij haar werkzaamheden rekening met de wensen en gewoonten, normen en waarden, seksuele voorkeur, culturele achtergrond en levensbeschouwing

---

[2] Bij de beschrijving van het beroep kraamverzorgende is uitgegaan van een kraamverzorgende die in dienst is bij een kraamzorgaanbieder, omdat voor de verkorte kraamopleiding de aankomende kraamverzorgende een dienstverband moet hebben met een kraamzorgaanbieder (zie paragraaf 6.4 instroomeisen). Een kraamverzorgende die later als zelfstandige aan het werk wil zal over een aantal ondernemersvaardigheden moeten beschikken, zoals ondernemerschap (acquisitie klanten, debiteurenrisico, meerdere opdrachtgevers etc.) Ook heeft zij een andere verantwoordelijkheid (bijv. geen overleg met leidinggevende maar zelf verantwoordelijk) en heeft ze een andere positie in het veld dan kraamverzorgende in loondienst.

van kraamvrouw, partner en andere gezinsleden en naasten, verloskundige en collega's. De kraamverzorgende treedt daadkrachtig op en toont initiatief, is alert en integer. Ze is flexibel en toont verantwoordelijkheid.

De kraamverzorgende bewaakt de privacy van de kraamvrouw en haar gezin, kan op juiste wijze omgaan met vertrouwelijke informatie en bewaakt geheimhouding waar nodig. Met verschillen in waarden, normen en visies van bijvoorbeeld de kraamvrouw en haar gezin kan zij professioneel omgaan.
Haar eigen normen en waarden hanteert zij op een professionele manier en zij is zich bewust van het effect van haar eigen handelen en gedrag. Ze kan omgaan met ethische dilemma's en hanteert hierbij de visie en regels van de organisatie en relevante wetgeving. Ze weet welke signaleren en risicofactoren van belang zijn met het oog op vroegsignalering van risicogezinnen en kan op een constructieve manier omgaan met een 'niet-pluis-gevoel'. De kraamverzorgende werkt klant/vraaggericht wat zich uit in een creatieve, proactieve en meedenkende houding.

De kraamverzorgende zet zich in om zich blijvend te ontwikkelen in haar vakgebied. Ze toont bereidheid blijvend te leren en zich in te zetten voor haar vak. Van belang is dat zij zich een mening heeft gevormd over de invulling van haar vak en deze mening uit durft te dragen. Ze heeft een lerende houding en vraagt regelmatig feedback op haar handelen, waardoor zij haar eigen competenties blijvend ontwikkelt. Ze heeft een open houding ten opzichte van haar beroep. Ze heeft een duidelijke mening over hoe zij vindt dat zij het beste haar vak dient in te vullen. Ze durft dit uit te dragen naar collega's, vakgenoten, geïnteresseerden uit andere disciplines en andere belanghebbenden in de maatschappij. Ze is op de hoogte van relevante standaarden, protocollen en kwaliteitsrichtlijnen die binnen het werkterrein van de kraamzorg zijn ontwikkeld. Ze handelt volgens de beroepscode. De kraamverzorgende zet zich in om haar vak inhoudelijk verder te ontwikkelen en daarmee een duidelijke positie te verwerven in de zorgverlening.

2.3 Rol en verantwoordelijkheden

De kraamverzorgende heeft een uitvoerende rol. In het primaire proces is ze verantwoordelijk voor haar eigen handelen en de gevolgen daarvan. Zij is verantwoordelijk voor het zelfstandig, aan de hand van een format, opstellen, evalueren en bijstellen van het zorgplan.
Ook is ze verantwoordelijk voor het plannen, organiseren en uitvoeren van de in het zorgplan gemaakte afspraken. De verloskundige draagt de medische verantwoordelijkheid voor het kraambed, de kraamverzorgende is verantwoordelijk voor de verzorging en ondersteuning van kraamvrouw en pasgeborene gedurende de kraamperiode thuis.
De kraamverzorgende reflecteert op haar eigen handelen. Ze verantwoordt haar handelen aan de verloskundige en aan haar leidinggevende en overlegt hiermee wanneer er veranderingen optreden in de zorgbehoefte van de zorgvrager of als er bijzonderheden zijn die haar verantwoordelijkheid en/of deskundigheid te boven gaan. Tijdens het verlenen van partusassistentie stemt de kraamverzorgende haar werkzaamheden af met de verloskundige.

De kraamverzorgende handelt bij het uitvoeren van de zorg en ondersteuning binnen de wet- en regelgeving en binnen de richtlijnen/voorschriften en protocollen van de

kraamzorgorganisatie. De kraamverzorgende is zelf verantwoordelijk voor het op peil houden van haar deskundigheid, bevoegdheid en bekwaamheid.

2.5 Complexiteit
De kraamverzorgende is in staat te werken volgens routines, standaardprocedures en combinaties van (standaard) procedures. De kraamverzorgende werkt in laag tot gemiddeld complexe situaties, waarbij de gezondheidstoestand van de kraamvrouw en pasgeborene doorgaans weinig wisselt. Ze werkt in voorspelbare, niet-levensbedreigende situaties. Zij kan echter wel te maken hebben met veranderingen in de zorgvraag en wensen van de kraamvrouw en naaste omgeving en moet daarop reageren. De werkzaamheden die zij verricht zijn divers en vooral praktisch en concreet van aard. De kraamverzorgende beschikt vooral over beroeps- c.q. branchespecifieke kennis en vaardigheden, daarnaast over contextgebonden vaardigheden.

2.6 Trends/innovaties
Bij de kraamzorg betrokken organisaties[3] hebben in 2005 het Landelijk Indicatieprotocol Kraamzorg: (LIP Kraamzorg) opgesteld. Het LIP is een instrument voor toekenning van zorg gedurende de kraamperiode. Nadat eerst een pilot is uitgevoerd, werken sinds 2007 alle kraamzorgaanbieders met het LIP. In 2008 is de derde versie van het LIP ontwikkeld. Het LIP is een van de basisdocumenten voor de verdere ontwikkeling van normen voor verantwoorde zorg.

De toename van gezinsproblemen en individuele problemen, zowel bij kinderen als volwassenen, leidt bij de politiek en in de samenleving tot een grotere aandacht voor risicogezinnen. Ook binnen de kraamzorg is deze ontwikkeling van invloed. Er is voor de kraamzorg een vroegsignaleringsinstrument ontwikkeld, met risicosignalen die kraamverzorgenden kunnen waarnemen en die gerelateerd zijn aan het optreden van kindermishandeling, gedragingen die kunnen leiden tot kindermishandeling of een verstoorde ouder-kindrelatie. Vroegsignalering maakt met ingang van 1 januari 2008 deel uit van kraamzorg en is daarom een onderdeel van het LIP kraamzorg.

Voor de vele andere ontwikkelingen in de (kraam)zorg verwijzen we naar het Beroepscompetentieprofiel Verzorgende (Movisie, juli 2007). Naast markt-ontwikkelingen, worden hierin de wetgeving/overheidsregulering (o.a Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG)) beschreven, bedrijfsorganisatorische ontwikkelingen alsmede de invloed van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen op de zorg.

2.7 Loopbaanmogelijkheden
De kraamverzorgende kan zich desgewenst verbreden naar verzorgende (om te werken in een andere setting) en daarna eventueel naar verpleegkundige niveau 4. Andere doorgroeimogelijkheden voor de kraamverzorgende zijn bijvoorbeeld functies als: praktijkopleider, intaker, planner, lactatiedeskundige, kraamverzorgende met coördinerende taken en leidinggevende.

---

[3] ActiZ (Organisatie van zorgondernemers in verpleeg- verzorgingshuizen, thuiszorg, kraamzorg en jeugdgezondheidszorg), Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV), Sting (landelijke beroepsvereniging verzorging & zorgprojecten), Branchebelang Thuiszorg Nederland (BTN) en Zorgverzekeraars Nederland).

3 KERNTAKEN VAN DE KRAAMVERZORGENDE

In dit hoofdstuk worden de kerntaken van de kraamverzorgende beschreven. Kerntaken zijn 'een set van inhoudelijk samenhangende beroepsactiviteiten die door een belangrijk deel van de beroepsbeoefenaren in een bepaald beroep of functie worden uitgevoerd en die kenmerkend zijn voor dat beroep of die functie'. Kerntaken geven de kern van een bepaald beroep weer. In de praktijk zijn de kerntaken niet altijd als zodanig te scheiden, vaak zullen kerntaken tegelijkertijd worden uitgevoerd.

Er zijn de volgende kerntaken onderscheiden:
1.Verlenen van partusassistentie (verpleegtechnisch handelen)[4]
2. Ondersteunen van de zorgvrager bij de persoonlijke basiszorg
3. Ondersteunen van de zorgvrager bij een huishouden voeren
4. Ondersteunende begeleiding bieden
5. Zorgvrager voorlichting, advies en instructie geven
6. Samenwerken en afstemmen van zorg
7. Observeren, signaleren en rapporteren
8. Bijdragen aan het verbeteren van de organisatie van de zorg, het beheer en de kwaliteit

In het algemeen geldt dat de kraamverzorgende op verschillende momenten bij de start van de kraamzorg en gedurende de kraamperiode een inschatting van de zorgbehoefte maakt. Dit doet ze altijd in overleg met de verloskundige. Hieronder worden de verschillende kerntaken nader omschreven.

[4] De kerntaak verpleegtechnisch handelen uit het beroepscompetentieprofiel verzorgende bestaat voor de kraamverzorgende uit het verlenen van partusassistentie

Kerntaak 1. Verlenen van partusassistentie
De kraamverzorgende is samen met de verloskundige aanwezig in de laatste fase van de ontsluiting. Ze treft de voorbereidingen voor de bevalling, brengt de kamer van de kraamvrouw en de pasgeborene op orde en biedt ondersteuning aan de zwangere vrouw. Ze treft hygiënische maatregelen in de kamer waar de bevalling plaats gaat vinden en organiseert materialen. Ze assisteert de verloskundige tijdens de bevalling en reikt materialen en hulpmiddelen aan. De kraamverzorgende biedt - tijdens de laatste fase van ontsluiting, de fase van uitdrijving, het nageboortetijdperk en het postplacentair tijdperk - de noodzakelijke begeleiding en ondersteuning aan de zwangere, zodat er voldoende rust is om de verloskundige te assisteren tijdens de bevalling en de geboorte van de placenta. Na de geboorte van de pasgeborene geeft de kraamverzorgende de noodzakelijke zorg en begeleiding aan de kraamvrouw en verzorgt en controleert de pasgeborene. De kraamverzorgende doet de controles en bij twijfel overlegt zij met de verloskundige. Wanneer de kraamvrouw borstvoeding wil geven, dan helpt zij binnen een uur na geboorte met het aanleggen. De verloskundige geeft aan welke extra controles na de partus gedaan moeten worden en welke reacties te verwachten zijn.

De kraamverzorgende observeert, signaleert en rapporteert over de gezondheid van moeder en kind gedurende haar aanwezigheid in het gezin bij de partusassistentie aan de verloskundige en legt e.e.a. vast in het kraamdossier.

De verloskundige en de kraamverzorgende stemmen hun werkzaamheden en activiteiten goed op elkaar af. De werkzaamheden passen in de situatie waarin zij ieder vanuit eigen deskundigheid een bijdrage leveren aan een goed verloop van de bevalling in de thuissituatie. Dit houdt in dat er sprake is van een goede samenwerkingsrelatie. De kraamverzorgende en verloskundige hebben een gedeeld referentiekader over de plaats van partusassistentie, verloskundige zorg en kraamzorg tijdens het kraambed. Ook hebben ze een wederzijds vertrouwen in elkaars deskundigheid. Idealiter bespreken de kraamverzorgende en de verloskundige, voordat de uitdrijving begint, het verloskundig beleid in de betreffende situatie met elkaar door.

De kraamverzorgende mag alleen partusassistentie verlenen als ze hiertoe bevoegd en bekwaam is. Complicaties of negatieve gevolgen van haar handelen, voorkomt of bestrijdt ze. Ze voert haar werkzaamheden op systematische wijze uit. Ze draagt er zorg voor dat haar eigen bekwaamheid op peil is en dat ze aan de wettelijke eisen voldoet om de handelingen uit te kunnen voeren.

Het verlenen van partusassistentie combineert de kraamverzorgende met andere taken, zoals ondersteunende begeleiding bieden en het geven van informatie en instructie (bijvoorbeeld vlak na de bevalling over de wijze van aanleggen bij borstvoeding). Ze beantwoordt vragen van de kraamvrouw of haar omgeving. De kraamverzorgende maakt bij partusassistentie gebruik van de in de organisatie aanwezige standaarden, protocollen en kwaliteitsrichtlijnen.

De partusassistentie eindigt ‘gewoonlijk’ 2 uur na de geboorte van de placenta als de kraamvrouw en de pasgeborene zijn gecontroleerd/verzorgd, mits er geen complicaties zijn ontstaan waardoor herindicering op de partusassistentieduur nodig is. Aansluitend vangen de geïndiceerde kraamzorguren aan.

Kerntaak 2. Ondersteunen van de zorgvrager bij de persoonlijke basiszorg
De kraamverzorgende ondersteunt de kraamvrouw bij haar persoonlijke basiszorg en die van de pasgeborene. Ze biedt hulp bij het geven van borst- of flesvoeding, verzorgt de pasgeborene (o.a. wassen, baden, huid- en nagelverzorging) en helpt de kraamvrouw bij het douchen/wassen. Ze leert de ouders hoe ze de pasgeborene moeten verzorgen en eten geven. Vroege signalering van problemen bij moeder en pasgeborene gedurende de kraambedperiode is van groot belang in de kraamzorg. De kraamverzorgende controleert het geestelijk en lichamelijk welbevinden van de kraamvrouw en controleert een aantal lichaamsfuncties (temperatuur pols, bloedverlies, baarmoederstand, perineum, borsten, urine, ontlasting, benen, en gedrag).
Ook controleert ze diverse lichaamsfuncties van de pasgeborene (o.a. temperatuur, kleur, ademfrequentie, motoriek, gewicht, huid/ogen/navel) en observeert o.a. gedrag, voeding, vochtbalans, spugen, urine en ontlasting van de pasgeborene. De kraamverzorgende voert de controles uit volgens routines en (combinaties) van standaardprocedures. Bij afwijkingen zal ze volgens procedures handelen en maakt een inschatting van de afwijkingen en de mogelijke risico's.
Op grond van haar basale kennis kan zij schatten of de algehele conditie, gezondheid of het welbevinden van de kraamvrouw en/of de pasgeborene risico loopt of beschermd moet worden. In elk kraambed heeft zij overleg met de verloskundige hierover. Dit betekent dat de kraamverzorgende tijdig risico's moet herkennen en hierop adequaat weet te reageren. Op deze manier loopt de kraamvrouw geen onnodige risico's en kan zij zich veilig voelen in de situatie waarin zij verkeert. De kraamverzorgende maakt op grond van de signalen telkens een afweging van de ernst van de situatie en schakelt indien nodig de verloskundige, haar leidinggevende of andere relevante disciplines in.

Wanneer er één of meer andere kinderen onder de 6 jaar in het gezin aanwezig zijn, dan besteedt de kraamverzorgende daar ook aandacht aan. Zij geeft de andere kinderen tijdens haar aanwezigheid eten en drinken en indien aan de orde helpt zij hen bij de toiletgang. Soms verzorgt ze ook een gehandicapt of ziek gezinslid.

De basiszorg die de kraamverzorgende verleent, voert zij uit aan de hand van een zorgplan. Op basis van kaders vanuit de geïndiceerde zorg en op basis van haar observaties bepaalt zij samen met de kraamvrouw de zorgafspraken in het zorgplan. Ze biedt de persoonlijke basiszorg empatisch, doelgericht en gestructureerd aan. Tijdens en aan het eind van de zorgperiode, evalueert zij de zorg met de kraamvrouw. Op basis van de evaluaties en de geconstateerde veranderingen in de situatie van de kraamvrouw stelt ze in overleg met de verloskundige de zorg bij.

De kraamverzorgende biedt de zorg aan op basis van een bepaalde zorgvisie, waarbij ze altijd uit zal gaan van de beleving, voorkeuren, wensen en behoeften van de kraamvrouw en haar partner. Een optimaal niveau van functionele autonomie van de kraamvrouw is het uitgangspunt van haar handelen: typerend voor de kraamzorg is dat de ondersteuning binnen een week verschuift van het overnemen van de zorg naar het de ouders leren om het zelf te doen. Om dit te kunnen bewerkstelligen zal de kraamverzorgende een professionele relatie met de kraamvrouw, haar partner en eventuele andere gezinsleden onderhouden.

Kerntaak 3. Ondersteunen van de zorgvrager bij een huishouden voeren
Het jonge gezin wordt zeker de eerste dagen opgeslokt door de nieuwe pasgeborene en de kraamvrouw is vaak nog bedlegerig en herstellende van de bevalling. De kraamverzorgende werkt in de privésituatie van de kraamvrouw en zoekt bij de uitvoering van deze kerntaak vanzelfsprekend veel afstemming met de kraamvrouw en haar partner c.q. huisgenoten. De kraamperiode vraagt extra hygiëne voor zowel de kraamvrouw als de pasgeborene. De kraamverzorgende waarborgt de hygiëne onder andere door het dagelijks reinigen van badkamer en toilet(ten), het frequent verschonen van kraambed en babybed en het uitkoken van materiaal zoals borstkolf flessen en spenen.

De verzorgende ondersteunt de zorgvrager bij huishoudelijke verzorging volgens de afspraken in het zorgplan. Ze voert de volgende huishoudelijke taken uit: schoonhouden van de babykamer en de kamer waar de moeder verblijft, verzorging van de kraamwas en verzorgen van de lunch. Wanneer andere noodzakelijke huishoudelijke activiteiten –onvoorzien- niet door het eigen netwerk kunnen worden opgevangen, kan de kraamverzorgende extra huishoudelijke taken uitvoeren, zoals: het (voor)bereiden van de warme maaltijd, het schoonhouden van andere kamers, opvangen van het bezoek, boodschappen doen en de verzorging van de gezinswas. Hiervoor is een herindicatie, geaccordeerd door de verloskundige, nodig.

Het werken in de leefsituatie van een ander brengt ook een geheel eigen dynamiek in de zorgsituatie met zich mee. Ze moet flexibel om kunnen gaan met de behoeften en wensen van de zorgvrager en tegelijk ook duidelijk, kwalitatief, hygiënisch en verantwoord goede zorg kunnen verlenen. Soms zal ze de huishoudelijke activiteiten overnemen van de kraamvrouw en soms juist de kraamvrouw activeren en motiveren. Veelal zal ze in overleg met de kraamvrouw en/of haar partner bepaalde keuzes maken. Bovenal zal ze respectvol om kunnen gaan met de privacy en eigendommen van de zorgvrager.

De kraamverzorgende vult de uitvoering van de activiteiten vaak in op een eigen wijze waarbij ze rekening houdt met de situatie van de kraamvrouw, haar gezin en hun mogelijkheden, wensen en behoeften. Binnen uiteenlopende situaties moet zij professioneel haar werkzaamheden kunnen verrichten. Dit betekent dat zij goed moet weten wat zij doet en waarom zij dat op een bepaalde manier doet. Richtlijnen bieden haar hiervoor een goed houvast.

Kerntaak 4. Ondersteunende begeleiding bieden
Voor de kraamzorg is dit een belangrijke taak omdat de jonge ouders vaak onzeker zijn en zich gauw zorgen maken om de pasgeborene. In korte tijd moet de kraamverzorgende hen het zelfvertrouwen geven dat ze zelf voor de pasgeborene kunnen zorgen. Zij moet in korte tijd een vertrouwensrelatie opbouwen en ervoor zorgen dat haar adviezen geaccepteerd worden.

Ondersteunende begeleiding geven bij praktische, sociale en emotionele zaken is een essentieel onderdeel van de zorgverlening van de kraamverzorgende.
Het krijgen van een kind is een emotionele gebeurtenis in het leven van de kraamvrouw en haar gezin. De kraamverzorgende is in deze periode nauw betrokken en zal veel horen en zien van wat de kraamvrouw en haar gezin bezighoudt. Tijdens de uitvoering van andere activiteiten zoals huishoudelijke werkzaamheden of

persoonlijke basiszorg biedt de kraamverzorgende de kraamvrouw en haar gezin de mogelijkheid om met haar te praten. Door er te zijn, goed te luisteren, te kijken en door te vragen en door zich in te leven in de positie van de kraamvrouw en het gezin kunnen emoties en mogelijke problemen naar voren komen die men met de kraamverzorgende wil delen. De kraamverzorgende zoekt naar mogelijkheden om gericht aandacht te geven aan het kraamgezin met zijn emotionele wensen en behoeften, ondersteunt de kraamvrouw hierbij en houdt rekening met de normen en waarden van het kraamgezin.

De kraamverzorgende stimuleert de kraamvrouw om in een korte periode weer de zorg voor zichzelf en de pasgeborene op zich te nemen. Ze creëert een situatie, waarbij het voor de kraamvrouw en partner mogelijk wordt gemaakt om de persoonlijke basiszorg voor de pasgeborene gaandeweg over te nemen. De ondersteunende begeleiding wordt geboden in de vorm van stimuleren, motiveren en uitdagen van de kraamvrouw. De kraamverzorgende zal bij de ondersteunende begeleiding zich niet alleen richten op de kraamvrouw, maar ook op de begeleiding en ondersteuning van de partner, de andere gezinsleden en naasten.

Het is van belang dat de kraamverzorgende de grenzen van haar vakgebied goed bewaakt en regelmatig haar handelen bespreekt met collega's, deskundigen of haar leidinggevende. Ze is in staat tijdig veranderingen op emotioneel gebied bij de kraamvrouw te signaleren. Wanneer zij inschat dat herindicatie of verwijzing noodzakelijk is, zal zij dit bespreken met de verloskundige en vervolgstappen zetten.

Kerntaak 5. Zorgvrager voorlichting, advies en instructie geven
Primaire preventie ten aanzien van de kraamvrouw en de pasgeborene is de hoofdtaak voor de kraamverzorgende. De informatiebehoefte van kraamvrouw en partner is vaak groot. Het betreft behoefte aan informatie, advies en instructie op het gebied van de verzorging van de pasgeborene en de kraamvrouw. Ten aanzien van het kind gaat het om voorlichting en instructie op het gebied van (borst)voeding, slaap-/waakritme kind, huilgedrag en troosten, tegengaan voorkeurshouding, allergiepreventie, preventie wiegendood, meeroken, veiligheid in huis, vitamine K, naar buiten gaan en vervoer kind. Ten aanzien van de kraamvrouw/het gezin gaat het om voorlichting en instructie op het gebied van borstvoeding, alarmsignalen en herkennen van problemen na de kraamtijd, ontzwangering, mobilisatie, huishouden en dagindeling, belang van rust, integratie kind in het gezin, hygiëne, gezonde leefwijze.

Voorts heeft de kraamverzorgende aandacht voor integratie van het kind in het gezin, door de andere kinderen bij de zorg voor het nieuwe broertje of zusje te betrekken, door hen te laten kijken/helpen bij de dagelijkse bezigheden zoals de badbeurt, het in bed stoppen en een schone luier geven.

Naast informatie geven heeft de kraamverzorgende ook een voorbeeldfunctie en kan zij in haar gedrag laten zien hoe bepaalde handelingen gedaan kunnen worden, of hoe een kraamvrouw het best benaderd kan worden. Ook voor de partner en andere gezinsleden heeft zij deze functie. Indien de vraag van de kraamvrouw haar deskundigheid te boven gaat, verwijst de kraamverzorgende door naar andere disciplines.
Informatie en advies geeft de kraamverzorgende op basis van een zorgvraag en volgens het zorgplan. De informatie geeft zij systematisch, doelgericht en

verantwoord. Indien aanwezig, maakt ze gebruik van protocollen, standaarden of kwaliteitsrichtlijnen.

De kraamverzorgende staat open voor vragen van de zorgvrager, ze vraagt door en probeert de vraag achter de vraag duidelijk te krijgen. Ze biedt de informatie en advies aan als de kraamvrouw, partner, gezinsleden of de mantelzorg daar actief om vraagt of wanneer zij inschat dat daar behoefte aan is. De informatie kan zij op maat aanbieden en afstemmen op de vermogens en mogelijkheden van de zorgvrager. Indien ze de juiste informatie niet paraat heeft is zij in staat de informatie snel te achterhalen. Bij het aanbieden van informatie en advies maakt ze gebruik van materialen, hulpmiddelen en voorbeeldgedrag. Ze is in staat door te verwijzen naar de juiste andere disciplines.

Kerntaak 6. Samenwerken en afstemmen van zorg
In deze branche heeft de kraamverzorgende er veel mee te maken dat ze zorg verleent binnen een keten van zorgverleners. Ze moet zowel binnen als buiten haar eigen organisatie samenwerken met andere disciplines. Met name de samenwerking met de verloskundigen en in mindere mate de consultatiebureauverpleegkundigen is van belang. Wanneer de kraamverzorgende partusassistentie verleent, werkt de kraamverzorgende zij aan zij met de verloskundige in een kleine ruimte. De subtaken multidisciplinair samenwerken en overdragen en rapporteren van zorg zijn daarom van speciaal belang. Overdragen van zorg is ook extra van belang wanneer er verschillende personen in de thuissituatie van de kraamvrouw werken.

Kraamverzorgenden hebben een belangrijke taak in het bewaken van de kwaliteit van zorg aan de kraamvrouw en haar gezin. Ze draagt zorg voor het afstemmen van de zorg rondom de kraamvrouw en de pasgeborene om continuïteit van de zorg te bewerkstelligen en de zorg als een samenhangend geheel aan te bieden. Dit betekent ook dat de kraamverzorgende de zorg afstemt met de partner en ander naasten van de kraamvrouw.
Om samenwerking en afstemming mogelijk te maken rapporteert de kraamverzorgende over de zorgverlening en evalueert de uitvoering en de resultaten van de zorg. Ze kent de grenzen van haar eigen mogelijkheden, kent de deskundigheid van anderen en weet hen tijdig in te schakelen. Ze is verantwoordelijk voor de afronding van de kraamzorg en draagt samen met de verloskundige het kraambed over naar de Jeugd GezondheidsZorg (JGZ) cq het consultatiebureau. De wijze waarop de overdracht plaats vindt kan per regio verschillen.

De kraamverzorgende volgt kritisch het verloop van de zorg en neemt bij knelpunten het initiatief tot verbetering. Ze past waar nodig het zorgplan en de doelen aan. Signalen van ontevredenheid van de kraamvrouw en/of haar partner over de geboden zorg handelt ze zorgvuldig, professioneel en adequaat af.

Kerntaak 7. Observeren, rapporteren en signaleren
Op grond van haar basale kennis kan de kraamverzorgende inschatten of de algehele conditie, gezondheid of het welbevinden van de kraamvrouw en/of de pasgeborene risico loopt of beschermd moet worden. Dit betekent dat de kraamverzorgende tijdig risico’s moet herkennen en hierop adequaat weet te reageren. Op deze manier loopt de kraamvrouw en pasgeborene geen onnodige risico’s.

Uitgangspunt in de kraamzorg is dat ieder mens, ieder gezin in principe zelf verantwoordelijk is voor de eigen gezondheid en het functioneren in het eigen gezin. De kraamverzorgende wil de moeder, de partner en het gezin ondersteunen in het nemen van die verantwoordelijkheid. Daarnaast heeft de kraamverzorgende een maatschappelijke verantwoordelijkheid, namelijk in die situaties waarin kwetsbare leden uit de samenleving (zoals pasgeborenen en kinderen) beschermd moeten worden tegen onveilige situaties. Dit betekent dat de kraamverzorgende risicosignalen in het gezin kan waarnemen. Signaleren begint vaak met een 'niet-pluisgevoel'. De kraamverzorgende moet op adequate wijze omgaan met een 'niet-pluisgevoel'.

De kraamverzorgende observeert gedurende haar verblijf in het gezin de pasgeborene, de moeder en het gezin. Ze signaleert (potentiële) problemen bij de moeder of in de ontwikkeling van het kind en signaleert de risicofactoren. Ze rapporteert en draagt relevante informatie over aan de verloskundige en/of collega's (veelal via het zorgplan). Gesignaleerde (potentiële) problemen meldt ze haar leidinggevende, aan de verloskundige en/of de huisarts. Indien nodig kan ze in overleg met de overige disciplines en/of, de leidinggevende het signaal melden bij het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK).In overleg met de verloskundige zorgt de kraamverzorgende voor een gedegen overdracht naar de JGZ. De wijze waarop de overdracht plaats vindt kan per regio verschillen.

Kerntaak 8. Bijdragen aan het verbeteren van de organisatie van de zorg, het beheer en de kwaliteit

De kraamverzorgende opereert in een concurrerende omgeving. Kraamzorg maakt onderdeel uit van de verzekering van de kraamvrouw. De instelling moet in zijn werkgebied concurreren met meerdere andere instellingen en individuele zorgverleners. Dit betekent voor de kraamverzorgende dat die haar eigen inkomen genereert en dat vraagsturing ('Wat wil de zorgvrager?' 'Is de zorgvrager tevreden?' etc.) en ondernemerschap een wezenlijk punt zijn. De kraamverzorgende is in de kraamzorg bij uitstek het gezicht van de organisatie. Dit betekent dat zij de visie en het beleid van de organisatie uitdraagt. De kraamverzorgende kent de zorgvragers en de subtaak beleidsgericht signaleren is in dit kader speciaal van belang. De kraamverzorgende moet het belang zien om kwalitatief goede zorg te verlenen in een markt, moet weten hoe de zorgmarkt werkt en moet zich bewust zijn van de tijd die geïndiceerd is. Zij moet daarbij kunnen signaleren of een indicatie toereikend is.

4 KERNTAKEN EN COMPETENTIES

Voor het uitvoeren van kerntaken zijn competenties nodig. De kerntaak beschrijft als het ware 'wat', de competenties 'hoe'. Kraamverzorgenden hebben de volgende competenties[5] nodig om de eerder beschreven kerntaken te kunnen uitvoeren:

1. Bereidt de partusassistentie voor en voert deze uit
2. Stelt behoefte zorgvrager centraal
3. Herkent complicaties
4. Signaleert veranderingen in de situatie van de kraamvrouw en de pasgeborene
5. Ondersteunt bij persoonlijke basiszorg
6. Biedt ondersteunende begeleiding
7. Biedt ondersteuning bij wonen en een huishouden voeren
8. Ondersteunt en activeert tot zelfstandigheid
9. Geeft voorlichting, advies en instructie over persoonlijke basiszorg en zelfredzaamheid
10. Werkt professioneel en accuraat
11. Handelt professioneel bij grensoverschrijdend gedrag
12. Communiceert adequaat
13. Brengt informatie en advies op een begrijpelijke manier over
14. Werkt methodisch en resultaatgericht
15. Werkt efficiënt
16. Neemt besluiten over de zorgverlening
17. Werkt samen met andere partijen aan continuïteit van zorgverlening
18. Bepaalt grenzen van bekwaamheid
19. Bewaakt grenzen en gaat beheerst om met spanningen
20. Bewaakt eigen arbeidsomstandigheden en positie
21. Begeleidt en ondersteunt nieuwe collega's en studenten
22. Handelt overtuigend bij knelpunten
23. Neemt nieuwe kennis en vaardigheden in zich op
24. Reflecteert op haar eigen handelen en dat van anderen
25. Past ontwikkelingen in het vakgebied toe
26. Toont ondernemerschap

Niet alle competenties zijn voor iedere kerntaak nodig. In onderstaande tabel wordt per kerntaak de bijbehorende competenties weergegeven.

[5] De competenties zijn op dezelfde wijze gedefinieerd als in het beroepscompetentieprofiel verzorgende. Bij deze definiëring wordt zo dicht mogelijk bij de beroepspraktijk gebleven. In de huidige mbo-kwalifcatieprofielen worden competenties gedefinieerd volgens een gemeenschappelijke set van contextloze competenites (het SHL-model).

Kerntaak	**Bijbehorende competenties**
1.Verlenen van partusassistentie	1,3,10,12,13,15
2. Ondersteunen van de zorgvrager bij de persoonlijke basiszorg	2,3,5,6,8,9,10,13,14,15,16,17,20
3. Ondersteunen van de zorgvrager bij een huishouden voeren	4,6,7,9,10,12,13,14,15
4. Ondersteunende begeleiding bieden	2,4,6,8,10,13,14,16,18,19
5. Zorgvrager voorlichting, advies en instructie geven	2,4,8,910,13,14,15,18
6. Samenwerken en afstemmen van zorg	10,13,15,17,18,19, 22,24
7. Observeren, signaleren en rapporteren	3,4,10,11,12,13,19,22
8. Bijdragen aan het verbeteren van de organisatie van de zorg, het beheer en de kwaliteit	10,13,15,16,18,19,20,21,22,23,25,26

5 UITWERKING COMPETENTIES

Op de volgende pagina worden de competenties omschreven en uitgewerkt in proces- en resultaatsindicatoren.

1. Bereidt de partusassistentie voor en voert deze uit	
Omschrijving	De kraamverzorgende treft in de laatste fase van de ontsluiting de benodigde voorbereiding en verleent vervolgens op coöperatieve wijze partusassistentie, zodat de bevalling goed is voorbereid, de kraamverzorgende en verloskundige elkaar goed begrijpen en de bevalling goed verloopt.
Procesindicatoren	- Brengt de kraamkamer in orde voor de bevalling (onder andere temperatuur, verlichting, hygiënemaatregelen en bed) - Brengt de babykamer in orde (onder andere temperatuur, veiligheid babybed) - Zet de benodigdheden klaar voor de uitdrijving en de opvang en zorg van het kind; - Ondersteunt de zwangere bij het opvangen van de weeën; - Stemt af met de verloskundige over de betreffende zorgsituatie (bijzonderheden cliënt, uitgezet verloskundig beleid, samenwerking verzorgende en verloskundige) - Handelt efficiënt op een kleine oppervlakte - Maakt waar nodig gebruik van non-verbale communicatie met de verloskundige, zoals oog- en fysiek contact, om informatie en handelingen te toetsen en af te stemmen - Benut de mogelijkheden en momenten om tijdens een bevalling signalen af te geven aan en te ontvangen van de verloskundige zonder dat de zorgvrager dat merkt/geeft subtiel aanwijzingen door - Kijkt goed naar de behoeften en signalen van de verloskundige en interpreteert deze (bijv. wanneer wil zij wat bij de hand hebben) - Reflecteert, samen met de verloskundige, op de samenwerking tijdens en na de bevalling - Ondersteunt en verzorgt de vrouw tijdens de uitdrijving - Verzorgt en controleert de kraamvrouw (onder andere algehele conditie, wassen/douchen, controle baarmoederstand, urineren); - Verzorgt en controleert het kind (onder andere temperatuur, algehele conditie/alertheid, zuigreflex); - Kan primaire preventie uitvoeren ten aanzien van kraamvrouw en pasgeborenen - Adviseert en instrueert rondom borst- en/of flesvoeding en de verzorging van de pasgeborene en de kraamvrouw (legt de pasgeborene binnen een uur na geboorte aan) - Voert huishoudelijke taken (onder andere opruimen kraamkamer, kraamwas, badkamer) - Observeert, signaleert en rapporteert, ook van risicofactoren (zorgplan)

	- Geeft gegevens over partus door aan kraamzorgorganisatie
Resultaatsindicatoren	- De benodigde voorbereidingen voor de uitdrijvingsfase zijn getroffen - Er is sprake van goede en prettige onderlinge samenwerking tussen kraamverzorgende en verloskundige - De bevalling verloopt soepel en efficiënt

2 Stelt behoefte van de kraamvrouw en de pasgeborene centraal	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om de behoeften van de kraamvrouw en de pasgeborene - wat betreft het lichamelijk en mentaal welbevinden en het huishouden - centraal te stellen en hierop in te spelen, zodat de zorg aansluit bij de vraag.
Procesindicatoren	- Kan gestructureerd de zorgbehoefte van de kraamvrouw en pasgeborene peilen - Geeft samen met de kraamvrouw, haar partner en eventuele andere naasten inhoud aan de zorg gericht op het mentaal en lichamelijk welbevinden en de gezinshuishouding - Vraagt de kraamvrouw naar haar wensen en helpt haar bij het uiten van behoeften, ook als ze hier moeite mee heeft - Toont interesse in de kraamvrouw en de pasgeborene, in hun omgeving en functioneren en reageert hier op - Stemt haar handelen af op beleving, voorkeuren, wensen en mogelijkheden van de kraamvrouw en haar gezin - Verplaatst zich in de situatie, de culturele, religieuze achtergrond en levensstijl van de kraamvrouw, haar partner, andere gezinsleden en naasten en staat open voor verschillende uitingsvormen hiervan - Betrekt de partner, andere gezinsleden en eventuele naasten bij de zorgverlening - Gaat bij de kraamvrouw na of de gekozen benaderingswijze past bij haar behoefte of beleving
Resultaatsindicatoren	- De kraamverzorgende heeft de behoeften van de kraamvrouw en de pasgeborene helder in beeld en stelt ze centraal - De zorgverlening sluit zorgvuldig aan op de vraag van de kraamvrouw en haar gezin

3 Herkent complicaties	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om complicaties bij de kraamvrouw en de pasgeborene te herkennen, zodat problemen in een vroeg stadium ontdekt worden.
Procesindicatoren	- Kent mogelijke complicaties bij kraamvrouwen en pasgeboren - Observeert de kleur, ademfrequentie, motoriek, gewicht, huid, ogen en navel van de blote pasgeborene - Controleert de temperatuur van pasgeborene en kraamvrouw - Observeert gedrag, spugen, urine en ontlasting van de pasgeborene - Controleert bloedverlies, baarmoederstand, perineum, borsten, benen, welbevinden, urine en ontlasting van de kraamvrouw - Signaleert afwijkingen en zet vervolgstappen
Resultaatsindicatoren	- Problemen worden in een vroeg stadium ontdekt

4. Signaleert veranderingen in de situatie van de kraamvrouw en de pasgeborene	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om bij de kraamvrouw, haar partner en andere naasten kenmerken te signaleren, die leiden tot bezorgdheid over de lichamelijke conditie, het welbevinden of de huishoudelijke situatie, zodat zij tijdig zicht heeft op veranderingen of afwijkende situaties en eventuele bijbehorende risico's en vervolgstappen in gang kan zetten.
Procesindicatoren	- Past kennis toe van wat normaal is in de woon- en leefsituatie van een kraamvrouw en pasgeborene en wat afwijkt - Past kennis toe van het normale menselijke functioneren op fysiek, sociaal en psychisch gebied - Is alert op het opvangen van afwijkende signalen bij de kraamvrouw en de pasgeborene tijdens het verzorgen van de zorgvrager - Volgt systematisch de pijnbeleving bij de kraamvrouw en de pasgeborene - Ziet tijdig signalen van fysieke, hygiënische, veiligheids-, emotionele, participatie- of huishoudelijke problemen - Ziet tijdig signalen van verminderde eetlust, slikstoornissen, minder drinken en van problemen bij voedselbereiding - Herkent signalen van de complicaties van bedverpleging - Herkent gedragsveranderingen en veranderingen in de lichamelijke en geestelijke conditie bij de kraamvrouw en pasgeborene - Ziet tijdig signalen van overbelasting van de kraamvrouw en/of haar partner - Herkent risicofactoren in het kader van vroegsignalering van risicogezinnen - Bespreekt opvallende wijzigingen met de kraamvrouw en haar partner - Bespreekt vermoedens en opgevangen signalen met de verloskundige, leidinggevende, collega's of andere disciplines - Brengt structuur aan in de informatie over de woon- en leefsituatie van de zorgvrager die ze heeft waargenomen - Weet welke signalen dwingen tot actie - Beoordeelt welke vervolgstap wenselijk is
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw en de pasgeborene krijgen, ook in een veranderende situatie altijd de zorg die zij nodig hebben - De kraamverzorgende geeft zo correct mogelijke informatie over (negatieve) signalen bij de kraamvrouw door - Gevaarlijke situaties in de woon- en leefsituatie van het gezin worden zoveel mogelijk voorkomen - De kraamvrouw vindt de bezorgdheid van de kraamverzorgende positief en de kraamvrouw herkent zich in de geformuleerde zorgvraag

5. Ondersteunt bij persoonlijke basiszorg	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat de kraamvrouw adequaat te ondersteunen bij de persoonlijke basiszorg van haarzelf en de pasgeborene, zodat het door de zorgvrager gewenste niveau van persoonlijke hygiëne en verzorging gehandhaafd wordt.
Procesindicatoren	- Heeft de zorgbehoefte van de kraamvrouw en de pasgeborene helder - Geeft hulp bij borst- of flesvoeding - Kan de kraamvrouw ondersteunen bij het douchen/wassen - Kan de pasgeborene verzorgen (o.a. wassen en baden, huid- en nagelverzorging) - Kan andere (jonge) kinderen in het gezin verzorgen (o.a. eten en drinken geven, helpen bij de toiletgang) - Kan hulp bieden bij beweging, activiteiten en aannemen van juiste lichaamshouding - Kan hulp bieden of hulp regelen bij het eten en drinken door de pasgeborene - Kan zorgdragen voor veiligheid en het voorkomen van complicaties tijdens de verzorging - Kan problemen bij zelfredzaamheid en gedragsverandering signaleren - Kan zorg uitvoeren conform richtlijnen - Kan naar behoefte van de kraamvrouw de zorgverlening variëren van stimuleren en ondersteunen tot de zorg overnemen - Werkt hygiënisch en ergonomisch verantwoord - Kan de kraamzorg aanbieden aan kraamvrouw/-gezin met verschillende achtergrond en culturen - Kan voorlichting geven over noodzaak van persoonlijke basiszorg, ook aan de partner en eventuele andere naasten - Kan improviseren in praktische situaties
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw, haar partner eventuele andere naasten zijn tevreden over de geboden zorg - De kraamverzorgende toont aan dat de zorg professioneel verantwoord is

6 Biedt ondersteunende begeleiding	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat ondersteunende begeleiding te bieden aan de kraamvrouw, haar partner, eventuele andere gezinsleden en naasten, zodat er een vertrouwensrelatie ontstaat en de kraamvrouw/ het -gezin zich gesteund en begrepen voelt.
Procesindicatoren	- Kan een open gesprekssituatie creëren - Toont respect voor de kraamvrouw, haar partner, eventuele andere gezinsleden en naasten en neemt hen serieus - Stelt zich hulpvaardig en gastvrij op - Kan emotionele steun bieden - Kan steun bieden bij het structureren en invullen van de dag van de kraamvrouw - Kan de de kraamvrouw, haar partner, eventuele andere gezinsleden en naasten geruststellen, troosten en begrip en medeleven tonen - Kan de zorgvrager ondersteunen bij gevoelens van onzekerheid in sommige situaties - Kan persoonlijke basiszorg en ondersteuning bij het huishouden combineren met emotionele begeleiding geven - Herkent tekenen van eenzaamheid en depressie - Staat open voor feedback van de kraamvrouw, haar partner, eventuele andere gezinsleden en naasten
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw, haar partner, eventuele andere gezinsleden en naasten tonen zich veilig en op hun gemak bij de kraamverzorgende en uiten vertrouwen in de verzorgende - De kraamvrouw, haar partner, eventuele andere gezinsleden en naasten laten hun waardering zien en uiten weinig klachten over het verleende zorgaanbod - Het mentale welbevinden van de kraamvouw, partner en naasten is zo optimaal mogelijk

7. Biedt ondersteuning bij een huishouden voeren	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat ondersteuning te bieden aan de kraamvrouw, het huishouden en het creëren van omgevingscondities, zodat de kraamvrouw zich thuis voelt en de leefomgeving kan bijdragen aan de rust in het gezin.
Procesindicatoren	- Kan uitgaan van de persoonlijke verzorgingsstandaard van de kraamvrouw - Kan overleggen en samenwerken met de kraamvrouw, partner en/of naasten - Kan zelfredzaamheid en regie van de kraamvrouw bevorderen - Kan conform richtlijnen vanuit de beroepsgroep huishoudelijke taken uitvoeren (schoonhouden van babykamer en kamer kraamvrouw, verzorging kraamwas, lunchbereiding, bed opmaken e.d.) - Werkt volgens afspraken en visie van de organisatie - Bewaakt hygiëne en treft maatregelen ter voorkoming van infecties (o.a. dagelijks reinigen badkamer en toilet, frequent verschonen van kraambed en babybed, uitkoken van materiaal zoals borstkolf, flessen en spenen) - Weet hoe ze een ruimte kan inrichten naar de wensen van de kraamvrouw en de eisen die zijn situatie stelt - Maakt op passende wijze gebruik van hulpmiddelen - Hanteert de juiste volgorde van schoonmaken - Kan veranderingen in de wensen en behoeften van de kraamvrouw op het gebied van leven signaleren
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw en haar gezin vinden hun leefomgeving prettig en comfortabel - De kraamvrouw en haar gezin vinden de leefomgeving voldoende rustgevend, sfeervol, ordelijk, hygiënisch of uitdagend, volgens wens ingericht en zo veilig mogelijk

8. Ondersteunt en activeert tot zelfstandigheid	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om de kraamvrouw en haar partner te ondersteunen/activeren bij het zelfstandig uitvoeren van handelingen, maar kan waar nodig of gewenst de zorg overnemen, zodat de kraamvrouw en haar partner gaandeweg de persoonlijke basiszorg voor de kraamvrouw en de pasgeborene overnemen.
Procesindicatoren	- Bespreekt met de kraamvrouw en de partner hoe zij bij de verzorging betrokken kunnen worden - Gaat, in overleg met de kraamvrouw, na bij welke handelingen en/of keuzes zij er aan toe is om deze zelfstandig uit te voeren - Maakt hierover heldere afspraken - Nodigt de kraamvrouw en haar partner uit of prikkelt hen tot het geleidelijk aan overnemen van de persoonlijke basiszorg van de kraamvrouw en de pasgeborene - Confronteert de kraamvrouw en haar partner indien nodig - Geeft stapsgewijs en planmatig aan wat er nodig is om tot de gewenste situatie te komen - Geeft tips en aanwijzingen voor het zelfstandig uitvoeren van handelingen - Oefent de handelingen samen met de kraamvrouw en/of haar partner - Waakt ervoor niet uit automatisme de verzorging geheel van de kraamvrouw en haar partner over te nemen - Neemt de zorg over van de kraamvrouw indien de situatie dit vraagt - Herkent tekenen van oververmoeidheid en stress - Toont zich geduldig en neemt de tijd voor de kraamvrouw - Adviseert de partner en eventuele andere naasten hoe ze zo optimaal mogelijk bij kunnen dragen aan de zorg van de kraamvrouw en de pasgeborene
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw en haar partner kunnen aan het einde van de kraamperiode de zorg van de pasgeborene en de kraamvrouw overnemen - De kraamvrouw wordt gesteund in het zelfstandig uitvoeren van handelingen en het maken van keuzes

9. Geeft voorlichting, advies en instructie over persoonlijke basiszorg en zelfredzaamheid	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat doelgericht te handelen door het geven van voorlichting, advies en instructie op het gebied van de verzorging van de pasgeborene en de kraamvrouw zodat de kraamvrouw, haar partner en eventuele naasten optimaal ondersteund wordt in het verzorgen van de kraamvrouw en de pasgeborene.
Procesindicatoren	- Past achtergronden omtrent hygiënisch werken en infectiepreventie toe in de leefsituatie van de kraamvrouw en de pasgeborene - Kan informatie en voorlichting bieden ten behoeve van de persoonlijke basiszorg van de pasgeborene ((borst)voeding, slaap- waakritme, huilgedrag en troosten, tegengaan voorkeurshouding, allergiepreventie, preventie wiegendood, meeroken, veiligheid in huis, vitamine K, naar buiten gaan en vervoer pasgeborene) - Kan informatie en voorlichting bieden ten behoeve van de persoonlijke basiszorg van de kraamvrouw (borstvoeding, alarmsignalen en herkennen van problemen na de kraamtijd, ontzwangeren, mobilisatie, huishouden en dagindeling, belang van rust, integratie kind in het gezin, hygiëne en gezonde leefwijze) - Kan bepaalde handelingen voordoen (voorbeeldfunctie) - Neemt maatregelen ter voorkoming van complicaties - Schakelt bij ingrijpende veranderingen in de conditie van de kraamvouw en/of pasgeborene zo nodig direct andere disciplines in
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw en pasgeborene lopen minder risico op verandering in de algemene conditie en vindt ook dat dit het geval is - Bij acute ingrijpende veranderingen in de algemene conditie van de kraamvrouw en/of pasgeborene schakelt de kraamverzorgende direct de juiste disciplines in

10. Werkt professioneel en accuraat	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om professioneel en accuraat te werken, zodat de kraamvrouw en de pasgeborene zorgvuldige zorgverlening ontvangt en er geen onrechtmatige handelingen worden verricht.
Procesindicatoren	- Voert werkzaamheden en/of handelingen zorgvuldig en precies uit - Kan in de omgang met de kraamvrouw en pasgeborene specifieke wet- en regelgeving in het dagelijks werk toepassen (BIG, ARBO, WGBO, Wbp, klachtrecht, medezeggenschap) en handelt in overeenstemming met richtlijnen, protocollen en gedragscodes - Heeft oog voor details - Is in staat gedetailleerde handelingen, geconcentreerd uit te voeren - Kan onafgebroken handelingen uitvoeren zonder fouten te maken - Toont vertrouwen in haar eigen mogelijkheden en neemt verantwoordelijkheid voor haar eigen handelen - Is in staat, indien nodig, haar eigen werkzaamheden anders te organiseren - Heeft respect voor de privacy van de kraamvrouw en kraamgezin en gaat discreet om met vertrouwelijke informatie - Houdt rekening met de rechten en plichten van de kraamvrouw - Handelt volgens de beroepscode en wettelijke kaders van het beroep - Is in staat tijdig hulp van andere disciplines in te roepen
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw en pasgeborene ontvangen nauwkeurige zorgverlening - De kraamverzorgende voert opdrachten juist uit

11. Professioneel handelen bij grensoverschrijdend gedrag	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om professioneel te handelen bij grensoverschrijdend gedrag van de kraamvrouw, haar partner, eventuele andere gezinsleden en naasten, zodat de werkzaamheden ook dan adequaat worden uitgevoerd
Procesindicatoren	- Leeft zich in de situatie van de kraamvrouw, haar partner, eventuele andere gezinsleden en naasten in en reageert op gepaste wijze daarop - Geeft helder aan waar haar (normen- en waarden)grens ligt en wanneer die wordt bereikt - Legt duidelijk uit wat wel en niet mogelijk is - Geeft argumenten voor het eigen handelen - Blijft consequent ten opzichte van verschillende zorgvragers - Blijft zorgvuldig en correct handelen, ook onder druk en in conflictsituaties - Blijft professioneel en kalm, ook onder druk en in conflictsituaties
Resultaatsindicatoren	- Door het handelen van de kraamverzorgende deëscaleren lastige situaties - De kraamverzorgende heeft een professionele uitstraling en werkhouding waardoor werkzaamheden adequaat worden uitgevoerd

12. Communiceert adequaat	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om adequaat te communiceren met anderen, zodat verstoringen in communicatie zo min mogelijk voorkomen.
Procesindicatoren	- Luistert geïnteresseerd en aandachtig naar diegene met wie ze communiceert - Is zich bewust van non-verbale communicatie van degene met wie ze communiceert en checkt de betekenis daarvan - Vraagt door als de boodschap niet helder is of als ze denkt dat er sprake is van een achterliggende boodschap - Formuleert informatie mondeling en schriftelijk helder - Houdt rekening met het verschil in mondelinge en schriftelijke taal - Houdt rekening met mogelijke verstoringen bij verzender, boodschap en ontvanger - Is zich bewust van haar eigen non-verbale communicatie en laat deze overeenstemmen met haar verbale communicatie - Stemt communicatiemethoden en -technieken af op het communicatieniveau van de ander
Resultaatsindicatoren	- De boodschap die de kraamverzorgende wil overbrengen is duidelijk voor de ontvanger

13. Brengt informatie en advies op een begrijpelijke manier over	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om op een begrijpelijke manier informatie, advies en voorlichting te geven aan individuele zorgvragers, zodat zij de informatie en het advies begrijpen en het belang ervan inzien.
Procesindicatoren	- Luistert geïnteresseerd naar de kraamvrouw, haar partner en eventuele andere naasten - Formuleert informatie mondeling en schriftelijk helder - Houdt rekening met het verschil in mondeling en schriftelijk taalgebruik - Stemt de informatie die ze overbrengt of de instructie die ze geeft af op het niveau van de kraamvrouw, haar partner en eventuele andere naasten en controleert of de informatie goed is overgekomen en goed is begrepen - Maakt gebruik van ondersteunende middelen bij het aanbieden van informatie, advies en instructie - Houdt rekening met cultuur en achtergrond bij het bieden van informatie, advies en instructie - Overziet en benoemt de consequenties van het al of niet opvolgen van haar adviezen - Toont overtuigingskracht in haar adviseren - Motiveert de kraamvrouw, haar partner en eventuele andere naasten om het advies uit te voeren
Resultaatsindicatoren	- De boodschap die de kraamverzorgende wil overbrengen is duidelijk voor de ontvanger

14. Werkt methodisch en resultaatgericht	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om methodisch en resultaatgericht zorg te bieden volgens het zorgplan, richtlijnen, protocollen en kwaliteitscriteria waardoor de zorgverlening effectief, verantwoord en volgens afspraak verloopt.
Procesindicatoren	- Stelt aan de hand van een format een zorgplan op in overleg met de kraamvrouw en stemt deze indien noodzakelijk met andere betrokkenen af - Handelt volgens het opgestelde zorgplan - Weet wanneer het noodzakelijk is het zorgplan bij te stellen en geeft dit aan - Komt afspraken na en houdt de kraamvrouw op de hoogte van veranderingen van afspraken - Handelt volgens protocollen, kwaliteitsrichtlijnen en afspraken binnen de organisatie - Is in staat flexibel om te gaan met protocollen, kwaliteitsrichtlijnen en afspraken en stemt dit bij onduidelijkheid af met haar leidinggevende of relevante andere disciplines - Schakelt bij niet-voorspelbare, complexe werkzaamheden de verloskundige, haar leidinggevende of andere relevante deskundigen in - Bewaakt, in overleg met de verloskundige en haar leidinggevende, de doelstelling van haar werkzaamheden - Rapporteert over haar eigen werkzaamheden - Is duidelijk in wat anderen van haar kunnen verwachten - Heeft het overzicht wat, waarom, hoe en hoe vaak iets gedaan moet worden - Verricht het werk binnen de afgesproken tijd of zorgt voor herindicatie
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw is tevreden over de gemaakte zorgafspraken - De zorgverlening is vastgelegd in een zorgplan waarin doelen en afspraken zijn vastgelegd - De kraamverzorgende heeft passende interventies gekozen bij de zorgdoelen - De zorgverlening verloopt volgens afspraak - De zorgvrager begrijpt welke zorg er gaat plaatsvinden en wie dit uitvoert

15. Werkt efficiënt	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om efficiënt te werken, zodat zij met de doelgerichte inzet van de beschikbare (hulp)middelen en mogelijkheden een optimaal resultaat weet te bereiken.
Procesindicatoren	- Gaat beheerst om met inzet van (hulp)middelen en menskracht binnen de beschikbare uren kraamzorg - Verspilt geen materialen - Weet beschikbare middelen en mogelijkheden te vinden en aan te wenden - Weet binnen de bestaande mogelijkheden en middelen zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de wens van de zorgvrager - Legt verantwoording af over haar handelen
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw ontvangt geen overvloed of een tekort aan zorg - De kraamverzorgende gebruikt materialen en hulpmiddelen die passen bij wat de kraamvrouw en pasgeborene nodig heeft - De kraamverzorgende kiest passende interventies

16. Neemt besluiten over de zorgverlening	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om tijdig verschillende mogelijkheden af te wegen en op basis daarvan heldere besluiten te nemen, zodat zij het beste alternatief in de zorgverlening realiseert en de zorgverlening continueert.
Procesindicatoren	- Maakt een afweging en kiest op basis daarvan de beste optie voor de kraamvrouw - Kan als zij solistisch werkt zelfstandig afwegingen maken en beslissingen nemen binnen de afgesproken kaders - Stelt beslissingen niet onnodig lang uit - Verheldert keuzemogelijkheden en gaat bij de kraamvrouw, mantelzorg en leidinggevende na of de keuze wordt gesteund - Overlegt bij besluiten in minder duidelijke situaties met een collega, de leidinggevende of een relevante deskundige - Weet haar keuze te motiveren en kan erover rapporteren
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw wordt betrokken in de besluitvorming - De kraamverzorgende kiest het beste alternatief, gezien de situatie waarin de kraamvrouw zich bevindt - De werkzaamheden van de kraamverzorgende worden zonder onnodig oponthoud voortgezet - De kraamverzorgende schakelt tijdig de leidinggevende en andere disciplines in

17. Werkt samen met andere partijen aan continuïteit van zorgverlening	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om adequaat samen te werken met verloskundige, collega's, eventueel andere betrokken disciplines, de partner en andere naasten van de kraamvrouw, zodat de kraamvrouw continuïteit in de zorgverlening ervaart.
Procesindicatoren	- Maakt kenbaar wat haar kwaliteiten, grenzen en valkuilen zijn - Betrekt de mening van de verloskundige, collega's, eventueel andere betrokken disciplines en partner en naasten van de kraamvrouw actief bij de samenwerking - Deelt gevoelens en emoties met collega's en andere betrokken disciplines - Toont betrokkenheid bij anderen - Maakt gebruik van feedback van verloskundige, collega's, eventueel andere betrokken disciplines, partner en andere naasten van de kraamvrouw - Geeft feedback op constructieve wijze - Benoemt knelpunten in de samenwerking en maakt deze bespreekbaar - Weet wanneer ze de verloskundige, andere disciplines, collega's, leidinggevenden, partner en/of andere naasten van de kraamvrouw in moet schakelen
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw is tevreden over de afstemming van de zorg - De kraamverzorgende werkt goed samen, leert van andere disciplines en vice versa - De zorgverlening verloopt volgens afspraken, er blijven geen zaken liggen of worden dubbel uitgevoerd

18. Bepaalt grenzen van bekwaamheid	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat te beoordelen of een taak valt binnen haar bekwaamheid en verantwoordelijkheid, zodat de kwaliteit van de zorgverlening verantwoord is.
Procesindicatoren	- Heeft inzicht in haar taakbeschrijving en grenzen van haar bekwaamheid en handelt daarbinnen - Voert bij twijfel over haar bevoegdheid en/of bekwaamheid de handeling niet uit en communiceert dit met haar leidinggevende of andere relevante disciplines - Is duidelijk naar anderen toe over haar bekwaamheden en verantwoordelijkheden - Maakt een reële inschatting wanneer zij anderen moet inschakelen of om advies moet vragen
Resultaatsindicatoren	- De kraamvrouw en haar gezin ontvangt verantwoorde zorg - De kraamverzorgende voert interventies uit die binnen haar bekwaamheden en bevoegdheid liggen - De kraamverzorgende weigert een opdracht die niet binnen haar bevoegdheid en/of bekwaamheid ligt

19. Bewaakt grenzen en gaat beheerst om met spanningen	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om grenzen te bewaken en beheerst om te gaan met spanningen, zodat deze niet in de weg staan bij het uitvoeren van haar werkzaamheden.
Procesindicatoren	- Kent eigen normen en belangen en komt hier voor op - Bewaakt haar eigen grenzen en die van anderen - Gaat zorgvuldig om met eigen signalen van onmacht of onvermogen - Blijft beheerst reageren bij spanningen en emoties - Heeft begrip voor de situatie van de zorgvrager en laat dat blijken - Hanteert de spanning tussen nabijheid en distantie in de relatie - Spreekt anderen aan als grenzen overschreden worden - Toont een kritische houding ten aanzien van verschillende belangen
Resultaatsindicatoren	- Spanningen lopen niet te hoog op en komen niet tussen de kraamverzorgende en de ander in te staan - De kraamverzorgende overschrijdt haar eigen grenzen en die van anderen niet

20. Bewaakt eigen arbeidsomstandigheden en positie	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat haar eigen arbeidsomstandigheden en positie in de organisatie te bewaken en te beïnvloeden, zodat zij goed kan functioneren en plezier in haar werk houdt.
Procesindicatoren	- Kent haar werkzaamheden, functiebeschrijving, verantwoordelijkheden en rechten en plichten - Bewaakt haar gezondheid en veiligheid en past veiligheidsvoorschriften en ARBO-normen toe - Indien het kraamgezin niet voor de juiste arbeidsomstandigheden heeft gezorgd, probeert de kraamverzorgende deze alsnog –in overleg met het gezin– te realiseren en indien dit niet lukt, past ze de zorg aan en legt de verantwoordelijkheid hiervan bij het gezin - Waakt ervoor dat de (fysieke) belasting van het werk binnen de voor haar toelaatbare proporties blijft - Zorgt ervoor dat zij plezier heeft in haar werk - Maakt knelpunten bij de zorgverlening, randvoorwaarden, werkklimaat en cultuur bespreekbaar bij collega's, management of andere verantwoordelijken - Onderhandelt met haar werkgever over haar positie in de organisatie - Spreekt haar werkgever aan op het realiseren van benodigde randvoorwaarden en dwingt deze indien nodig af door gebruikmaking van wetgeving
Resultaatsindicatoren	- De kraamverzorgende zorgt voor goede eigen arbeidsomstandigheden - De kraamverzorgende heeft een duidelijke positie in de organisatie - De kraamverzorgende heeft invloed op haar positie - De kraamverzorgende neemt bij onvrede initiatief om haar positie te verbeteren

21. Begeleidt en ondersteunt nieuwe collega's en studenten	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om leerlingen/stagiaires en collega's te begeleiden en te ondersteunen, zodat zij competenties verwerven om goede zorg te verlenen.
Procesindicatoren	- Stelt in overleg met de student of collega een geschikte werkwijze vast - Instrueert de student en geeft tips en aanwijzingen - Geeft bevestiging en waardering aan de student of collega en moedigt aan - Geeft feedback aan de student of collega - Schept een optimaal leerklimaat - Is zich bewust van haar voorbeeldfunctie
Resultaatsindicatoren	- Studenten verwerven competenties om goede zorg te verlenen - Collega's werken zich snel in en verwerven competenties om goede zorg te verlenen

22. Handelt overtuigend bij knelpunten	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om bij knelpunten overtuigend te handelen, zodat knelpunten worden opgelost, werkprocessen verbeteren en de kwaliteit van de zorgverlening zo optimaal mogelijk is.
Procesindicatoren	- Heeft zicht op waar de kern van het probleem of het knelpunt ligt - Geeft knelpunten bij de zorgverlening, randvoorwaarden, werkklimaat en cultuur aan bij de eindverantwoordelijke van de zorg of aan leidinggevende - Kan improviseren in praktische situaties - Kan zich aanpassen aan wisselende werkomstandigheden - Is open over haar beweegredenen - Legt duidelijk uit, beargumenteert haar motivatie en kan in één op één contact overtuigen - Gelooft in haar eigen voorstel - Werkt binnen de kaders van het kwaliteitssysteem van haar organisatie - Staat open voor ideeën of oplossingen van collega's en de leidinggevende - Spreekt anderen aan op hun betrokkenheid
Resultaatsindicatoren	- De kraamverzorgende realiseert verbetering van werkprocessen - De kraamverzorgende toont initiatief en heeft invloed bij het oplossen van knelpunten - De kraamverzorgende biedt oplossingen voor knelpunten

23. Neemt nieuwe kennis en vaardigheden in zich op	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat nieuwe kennis en vaardigheden in zich op te nemen en eigen te maken, zodat zij zichzelf ontplooit en ontwikkelt.
Procesindicatoren	- Houdt kennis en ontwikkelingen in haar vakgebied actief bij - Houdt ontwikkelingen in de branche actief bij - Bespreekt met andere deskundigen de betrouwbaarheid en gebruikswaarde van ontwikkelingen - Houdt haar vaardigheden op het vereiste niveau - Ontwikkelt competenties actief - Gaat kritisch om met modes en trends binnen de verzorging - Toont zich bereid ontwikkelingen toe te passen in de uitvoering van haar werk - Past nieuw geleerde competenties toe in de uitvoering van haar werk - Vraagt actief om en staat open voor feedback of evaluatie over het eigen functioneren - Leert door eerder opgedane ervaringen - Stelt samen met leidinggevende een leerplan op en houdt zich aan dit plan
Resultaatsindicatoren	- De kraamverzorgende ontwikkelt zich professioneel in haar beroepsuitoefening - De kraamverzorgende benut de leeromgeving optimaal

24. Reflecteert op haar eigen handelen en dat van anderen	
Omschrijving	De kraamverzorgende is zich bewust van de waardering van zorgvragers en reflecteert op haar eigen gedrag en dat van anderen, en op haar eigen emoties en (persoonlijke en professionele) normen, zodat zij haar eigen handelen tijdig kan bijstellen.
Procesindicatoren	- Heeft inzicht in sterke en zwakke punten van haar functioneren en dat van anderen - Is open over haar eigen professionele normen, gevoelens en visie - Neemt regelmatig afstand om stil te staan bij haar eigen gedrag, emoties en normen en de gevolgen daarvan voor de kraamvrouw/het -gezin - Vraagt zich af waarom zij bepaalde handelingen heeft gedaan en hoe zij deze heeft aangepakt - Reflecteert samen met de kraamvrouw, partner en/of naasten en samen met andere hulpverleners - Leert van consequenties - Is zich bewust van haar eigen handelen - Weet of ze bekwaam en bevoegd is om handelingen uit te mogen voren en weet daar naar te handelen
Resultaatsindicatoren	- De kraamverzorgende stelt haar handelingen bewust bij en leert van reflectie - De kraamvrouw, partner en/of naasten worden bejegend met passend gedrag, passende emoties en normen - Ontvanger en kraamverzorgende hebben overeenstemming over datgene waarover gecommuniceerd is

25. Past ontwikkelingen in het vakgebied toe	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat (nieuwe) uitgangspunten, gegronde oordelen en meningen afkomstig uit haar vakgebied toe te passen in haar handelen, zodat zij evidence-based werkt.
Procesindicatoren	- Heeft een mening over haar beroep en kan het belang van verzorgen verwoorden en delen met anderen - Houdt vakliteratuur bij - Staat open voor nieuwe inzichten, meningen en visie van anderen over het werk - Kan nieuwe inzichten integreren in haar handelen - Werkt vanuit de visie op het beroep van verzorgende/kraamverzorgende - Weet wat haar deskundigheidsgebied is - Kan bijdragen aan de ontwikkeling van het vakgebied
Resultaatsindicatoren	- De zorgverlening van de kraamverzorgende is theoretisch onderbouwd - De kraamvrouw ziet de logica van de gekozen handelingen van de kraamverzorgende in

26. Toont ondernemerschap	
Omschrijving	De kraamverzorgende is in staat om ondernemerschap te tonen zodat zij de organisatie goed vertegenwoordigt en beleidsgericht signaleert.
Procesindicatoren	- Is zich er van bewust dat zij voor de zorgvrager het gezicht van de organisatie is - Draagt het beleid van de organisatie uit - Heeft oog voor het functioneren in een commerciële markt - Signaleert mogelijkheden voor productiviteitsverbetering - Kan signalen vanuit zorgvragers dat het beleid van de organisatie aangepast moet worden, oppikken - Geeft signalen door aan haar leidinggevende
Resultaatsindicatoren	- De zorgvrager heeft een correct beeld van het beleid van de organisatie - De kraamverzorgende geeft signalen ten aanzien van het beleid van de organisatie door aan de juiste personen in de organisatie

DEEL II DE CONTOUREN VAN DE BRANCHEKWALIFICATIE KRAAMVERZORGENDE

6 Branchekwalificatie kraamverzorgende

In het reguliere mbo-onderwijs wordt een onderscheid gemaakt tussen een beroepscompetentieprofiel (bcp) en een kwalificatiedossier (kd). In een kd wordt het profiel van de vakvolwassen beroepsbeoefenaar, zoals beschreven in het bcp, vertaald naar een startende beroepsbeoefenaar. Daarnaast bevat een kd informatie voor onderwijsinstellingen die de betreffende opleiding willen uitvoeren, bijvoorbeeld over opleidingsniveau, opleidingsduur en instroomeisen. Het kd vormt met andere woorden de verbindende schakel tussen beroepsprofiel en –opleiding. Om het onderscheid met het reguliere mbo te markeren, spreekt men bij branche erkende opleidingen vaak niet over een 'kd' maar over een 'branchekwalificatie'. Dit deel van onderhavig document bevat de contouren van de branchekwalificatie kraamverzorgende[3].

6.1 Inhoudelijke overlap tussen beroepscompetentieprofiel en branchekwalificatie

Het bcp kraamverzorgende zoals beschreven in deel 1 van dit document beschrijft de vakvolwassen kraamverzorgende. Zoals eerder aangegeven is dit bcp gebaseerd op het door sociale partners gelegitimeerde generieke profiel van verzorgende (2007), maar in zijn beschrijving toegespitst op de specifieke setting van de kraamzorg.
Nu biedt een branchekwalificatie de mogelijkheid om competenties op een andere manier te beschrijven dan in een bcp, bijvoorbeeld om de verschillen in beheersingsniveau tussen een beginnende en een vakvolwassen kraamverzorgende aan te geven.
Gekeken is in hoeverre een startende kraamverzorgende van het beschreven bcp afwijkt. Hieruit is geconcludeerd dat er nauwelijks verschillen zijn en dat er daarom gekozen is om voor de contouren van de branchekwalificatie dezelfde beschrijvingen (in kerntaken, competenties e.d.) te hanteren als in het bcp. Voor de inhoudelijke beschrijving van het opleidingsprofiel van kraamverzorgende wordt dan ook verwezen naar het bcp zoals beschreven in deel 1.
Ook is geen nader onderscheid gemaakt tussen succescriteria zoals die voor de vakvolwassen kraamverzorgende gelden en de zogenaamde beheersingscriteria voor de startende kraamverzorgende. Bij de toetsing van competenties van een startende kraamverzorgende zal sprake zijn van een eenvoudigere context in vergelijking met de vakvolwassen kraamverzorgende

Het gegeven dat er nauwelijks verschillen zijn tussen de beschrijving van de startende en vakvolwassen kraamverzorgende is met name relevant voor de opleiding: alle beschreven taken en competenties dienen in de opleiding aan bod te komen. Er zijn echter twee uitzonderingen:

- voor het begeleiden van leerlingen is enige beroepservaring vereist. De competentie 'Begeleidt en ondersteunt nieuwe collega's en studenten' maakt derhalve geen onderdeel uit van de branchekwalificatie

[3] De volledige branchekwalificatie 'kraamverzorgende' wordt beschreven in een separaat document, dat wordt opgesteld door Calibris.

- ook voor het werken in ‘complexere’ kraamgezinnen is meer ervaring vereist en zal een startende kraamverzorgende meer begeleiding nodig hebben dan een vakvolwassen.

6.2 Niveau en aansluiting mbo-kwalificatiestructuur

De kraamverzorgende wordt opgeleid op niveau 3 van de kwalificatiestructuur. Het bcp kraamverzorgende is immers afgeleid van het bcp verzorgende dat ten grondslag ligt aan het kwalificatiedossier Verzorgende niveau 3 dat is getypeerd op niveau 3 in de mbo-kwalificatiestructuur.
Naast de sterke overlap zijn er ook verschillen doordat het bcp verzorgende uitgaat van de verschillende settingen binnen onder andere de branche Verpleeg-Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT), terwijl het bcp kraamverzorgende zich beperkt tot de kraamzorg. Dit verschil komt het duidelijkst naar voren in het nagenoeg ontbreken van de competentie ‘Uitvoeren van verpleegtechnische handelingen’ in het bcp kraamverzorgende: in het bcp kraamverzorgende zijn deze categorie handelingen beperkt tot (het voorbereiden op de partusassistentie. Het bcp kraamverzorgende en daarmee ook de opleiding tot kraamverzorgende zijn dus is smaller dan het bcp en opleiding tot verzorgende.

6.3 Deelkwalificaties

In het schooljaar 2010-2011 wordt, zo is thans de verwachting, in het mbo de competentiegerichte kwalificatiestructuur een feit. Tot die tijd kunnen opleidingen nog op basis van deelkwalificaties, zoals benoemd in Gekwalificeerd voor de Toekomst (1996), van start gaan. Het SOVVT adviseert opleidingsinstellingen die de branche erkende kraamopleiding aan willen bieden, dit vooralsnog te doen op basis van deelkwalificaties. De opleiding dient dan de volgende deelkwalificaties af te dekken:

301 Plannen van zorg
302 Basiszorg
303 Preventie en GVO 1
305 Coördinatie van zorg
306 Kwaliteitszorg en deskundig-heidsbevordering verzorgende
311 Verzorgen van barenden, kraamvrouwen en pasgeborenen
313 Kraamverzorging (differentiatie)
201 Methodisch werken (variant 3)
202 Zorg voor huishouding (variant 3)
203 Ondersteuning ADL (variant 3)
204 Interactie in beroepssituaties (variant 3)

6.4 Instroomeisen

De branche erkende kraamopleiding kent drie varianten. De volgende doelgroepen kunnen instromen in de branche erkende kraamopleiding

Variant	Instroomeisen
Variant A	(zieken-)verzorgenden niveau 3 of daarmee gelijk te stellen certificaten (geen leeftijdgrens)
Variant B	zorgachtergrond op niveau 2 (bijv. helpende of verzorginghulp B) en een minimumleeftijd van 21 jaar
Variant C	geen zorgachtergrond vereist, maar wel met affiniteit voor de zorg en een minimumleeftijd van 21 jaar

Een andere instroomeis is dat er sprake moet zijn van een dienstverband - voor tenminste de duur van de opleiding –bij een kraamzorgorganisatie.

6.5 Opleidingsduur

De opleidingsduur is afhankelijk van het instroomniveau en kan op basis van Eerder Verworven Competenties (EVC) procedures dan wel landelijk vastgestelde vrijstellingsregelingen worden bepaald.
Hieronder is per doelgroep een bandbreedte voor de opleidingsduur gegeven. De opleidingsduur is in maanden aangegeven waarbij is uitgegaan van gemiddeld één dag voor theoretische scholing en vier beroepspraktijkvormingsdagen (bpv) per week.

Variant	Opleidingsduur	Instroomeisen
Variant A	2- 4 maanden	(zieken-)verzorgenden niveau 3 of daarmee gelijk te stellen certificaten (geen leeftijdgrens)
Variant B	7 - 11 maanden	zorgachtergrond op niveau 2 (bijv. helpende of verzorgingshulp B) en een minimumleeftijd van 21 jaar
Variant C	12- 18 maanden	geen zorgachtergrond vereist, maar wel met affiniteit voor de zorg en een minimumleeftijd van 21 jaar

6.6 Doorstroom

De opleiding tot kraamverzorgende is een door de branche erkende opleiding en is niet als zodanig opgenomen in de mbo kwalificatiestructuur van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Zoals aangegeven in paragraaf 6.2 is de branche erkende kraamopleiding wel afgeleid van het bcp verzorgende en is er derhalve veel overlap. Doorstroommogelijkheden naar niveau 3 verzorgende-IG zal met behulp van EVC-procedures en landelijk vastgestelde erkenningsregelingen bepaald moeten worden. Bij doorstroom naar niveau 3 verzorgende-IG vereisen het werken in andere (vvt-) settingen en het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen nadrukkelijke aandacht.

6.7 Erkenning en legitimering

Indien een deelnemer de branchekwalificatie Kraamverzorgende heeft behaald, krijgt zij een landelijk door de branche erkend diploma Kraamverzorgende. Op de branchekwalificatie c.q. de opleiding tot kraamverzorgende is een erkenningsregeling van toepassing ten behoeve van de kwaliteitsborging.

De contouren van de branchekwalificatie Kraamverzorgende zijn 4 maart 2009 gelegitimeerd door het SOVVT.

6.8 Uitvoering en onderhoudsagenda

Bovenstaande branchekwalificatie Kraamverzorgende geldt met terugwerkende kracht vanaf het moment dat de NZa beleidsregel (nr CI-1082) voor de verkorte kraamopleiding in werking trad, i.c. 20 oktober 2008 en kan derhalve worden toegepast op opleidingen die op of na 1 januari 2008 zijn gestart.
.

Op twee punten wordt in 2010 een addendum voorzien:

- De contouren van de branchekwalificatie Kraamverzorgende zijn in paragraaf 6.3 in deelkwalificaties benoemd. Wanneer het definitieve kwalificatiedossier verzorgende-IG is vastgesteld (eind 2009) zal een ‘vertaling’ plaatsvinden van deze deelkwalificaties naar het format van de competentiegerichte

kwalificatiestructuur. Hierdoor blijft de samenhang en transparantie tussen de branchekwalificatie Kraamverzorgende en het kwalificatiedossier Verzorgende-IG inzichtelijk.

- In deze competentiegerichte branchekwalificatie zullen tevens doorstroomprofielen worden opgenomen, gekoppeld aan het definitieve kwalificatiedossier Verzorgende-IG.

Begrippenlijst

Beheersings- en succescriteria
De mate waarin een individu beroepscompetenties heeft verworven, kan worden beoordeeld aan de hand van kwaliteitscriteria en vervolgens gewaardeerd worden aan de hand van een normering.

In het beroepscompetentieprofiel worden de criteria aan de hand waarvan de verwerving van beroepscompetenties worden beschreven succescriteria genoemd. Deze succescriteria bevatten de criteria, die – bij de vakvolwassen beroepsbeoefenaar - een goede aanpak van de kernopgaven van het beroep waarborgen, met een juist resultaat. In het beroepscompetentieprofiel hebben succescriteria betrekking op het resultaat (product of dienst) van een bepaalde vakmatige handeling en/of gedrag en op het proces (de gevolgde werkwijze en/of procedure) dat leidt tot het beoogde resultaat. De succescriteria worden op basis van onderzoek naar beroepscompetenties ingevuld door vertegenwoordigers van de beroepspraktijk.

In het kwalificatieprofiel worden de criteria aan de hand waarvan de verwerving van beroepscompetenties wordt beoordeeld beheersingscriteria genoemd. Deze beheersingscriteria bevatten de criteria op grond waarvan beoordeeld wordt of de beginnende beroepsbeoefenaar in staat is tot een goede aanpak van kerntaken met een juist resultaat. In het kwalificatieprofiel hebben de beheersingscriteria betrekking op het resultaat (product of dienst) van een bepaalde handeling en/of gedrag en op het proces (de gevolgde werkwijze en/of procedure) dat leidt tot het beoogde resultaat. De beheersingscriteria hebben betrekking op de geïntegreerde aanwending van competentie-elementen in beroepscompetenties.

Beroep
Een *beroep* is een specifieke bundeling van competenties die herkenbaar is voor de arbeidsmarkt en daar een bepaalde waarde heeft. Het is een min of meer historisch gegroeide entiteit die als zodanig maatschappelijk wordt herkend en erkend. Om een beroep uit te oefenen moet een individu beschikken over een aantal competenties om adequaat proces- en productgericht te kunnen handelen in relevante arbeidssituaties.

Beroepscode
Een beroepscode beschrijft de morele waarden en gedragsregels van een beroepsgroep.

Beroepscompetentie
Beroepscompetenties vinden hun betekenis in de context(en) van de beroepsuitoefening en kunnen niet los gezien worden van de kerntaken waar de beroepsbeoefenaar voor staat. Beroepscompetenties zijn die vermogens van een individu, waarmee een beroep op een adequate procesgerichte en productgerichte wijze kan worden uitgevoerd.

Beroepscompetentieprofiel
Een *beroepscompetentieprofiel* is een op de directe beroepspraktijk gerichte set kerntaken en (beroeps)competenties met succescriteria van de vakvolwassen beroepsbeoefenaar.

Competentie
Onder *competentie* wordt verstaan het vermogen van een individu om in verschillende situaties op een adequate wijze procesgericht en productgericht te handelen

Kerntaak
Een *kerntaak* is een kenmerkend en betekenisvol onderdeel van de beroeps-uitoefening. Kerntaken geven de essentie van het beroep weer.
Ze omschrijven de regelmatig terugkerende handelingsdilemma's van de beroepsbeoefenaar.

Kwalificatiedossier
Een kwalificatiedossier bestaat uit de beschrijvingen van een of meer verwante beroepen. Hierbij is aangegeven welke vakkennis, vaardigheden en competenties nodig zijn om de werkzaamheden met een goed resultaat uit te kunnen voeren.

Kwalificatieprofiel
Een *kwalificatieprofiel* is een systematische beschrijving gekoppeld aan opleidingen van een op de directe beroepspraktijk gerichte set kerntaken, beroepscompetenties, leercompetenties en burgerschapscompetenties met beheersingscriteria van de beginnende beroepsbeoefenaar, gebaseerd op een of meer competentieprofielen uit de beroepspraktijk en op het brondocument Leren en Burgerschap waarin de leer- en burgerschapscompetenties zijn opgenomen

Kwalificatiestructuur
Een *kwalificatiestructuur* is een samenhangend geheel van op eindtermen gebaseerde kwalificaties en deelkwalificaties die voor het mbo worden onderscheiden

Zorgplan
In een zorgplan staat de zorg voor een cliënt schriftelijke vastgelegd. In een zorgplan staan: gestelde doelen, de verwachte tijdsduur, de te verrichten taken, het tijdstip van zorgverlening, de omvang van de te verlenen hulp, de in te zetten deskundigheid, het tijdstip van de evaluatie en de zorgverleners van andere organisaties waarmee samengewerkt wordt. Steeds meer zorginstellingen maken gebruik van een zorgplan, dat ter goedkeuring door de cliënt ondertekend wordt. Er is geen wettelijke verplichting voor zorginstellingen om met een zorgplan te werken. Landelijke richtlijnen adviseren om dit te doen en ook steeds meer zorgkantoren stellen in hun contracteerbeleid de eis dat er voor elke cliënt een zorgplan wordt opgesteld. In plaats van zorgplan wordt ook gesproken over zorgleefplan, behandelplan of begeleidingsplan.